

Aluehallintoviranomaisen lausuntopyyntö luonnonvaraisen lähteen vaarantamiskiellosta poikkeamisesta / Finkapa Oy, Eteläinen Pikatie, kiinteistö Purola, kiinteistötunnus 505-409-5-1176 Nummisten kylässä

500/11.01.01/2022

Kuntakehityslautakunta 14.09.2022 § 107

Aluehallintoviranomainen on pyytänyt 19.8.2022 Mäntsälän kunnalta lausuntoa vireille tulleesta vesilain mukaisesta lupahakemuksesta. Finkapa Oy hakee lupaa poiketa vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n mukaisesta vesiluontotyyppin vaarantamiskiellosta. Yritys on hakemassa ympäristölupaa Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselta puhtaiden maiden maankaatopaikka-alueen laajentamiseen viereiselle kiinteistölle. Toiminnassa oleva maankaatopaikka sijaitsee Hakkarissa Nummisten kylässä Lahden moottoritien (VT4) ja Eteläisen pikatien (MT 140) välisellä alueella.

Lausunnon toimittaminen

Lausunto on pyydetty toimittamaan 26.9.2022 mennessä. Lausuntoa annettaessa on käytettävä diaarinumeroa ESAVI/21732/2022.

Hakemusasiakirjat ovat nähtävillä aluehallintoviranomaisen verkkosivuilla kuulutusajankana.

Suora linkki: <https://ylupa.avi.fi/fi-FI/asia/2227817>

Alueen kuvaus

Finkapa Oy:lla on puhtaiden maiden maankaatopaikka Hakkarissa Nummisten kylässä Lahden moottoritien (E74) ja Eteläisen pikatien (st 140) välisellä alueella. Maankaatopaikan lähiympäristössä on metsää ja peltoa. Asutusta on noin 300 metrin päässä haja-asutusalueella Eteläisen Pikatien toisella puolella.

Tila Soramäki, kiinteistötunnus 505-409-5-1175, on vanha soranottoaika. Ratahallintokeskus (nykyisin Liikennevirasto) on läjittänyt alueen pohjoisosaan oikoradan rakentamisen maita noin 1,5 hehtaarin alueelle vuonna 2005. Finkapa Oy hakee ympäristölupaa Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselta maankaatopaikan laajentamiseksi tilan Soramäki, RN:o 5:1175 länsipuolella sijaitsevalle kiinteistölle Purola, RN:o 5:1176.

Lupatilanne

Finkapa Oy on saanut toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan maankaatopaikkatoiminnalleen Mäntsälässä 14.5.2013 Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan kokouksessa, tila Soramäki RN:o 5:1175. Nyt haetaan aiemmalle luvulle jatkoa ja tarkoituksena on myös vuokrata lounaispuolella oleva noin 1 hehtaarin tila Purola, kiinteistötunnus 505-409-5-1176 maankaatopaikkatoimintaan.

Kyseessä on puhtaiden ylijäämämaiden eli savi- ja kivimaiden läjitys, eli maankaatopaikkatoiminta entisellä soranottoalueella. Toiminta tapahtuu Soramäki -nimisellä noin 4,7 ha tilalla Nummisen kylässä Mäntsälässä, sekä jatkossa viereisellä noin 1 hehtaarin tilalla Purola, RN:o 5:1176. Maat tuodaan rakennustyömailta Etelä-Suomesta. Toimintaa jatketaan vanhan ympäristöluvan mukaisesti ja aletaan uuden alueen täyttö heti kun mahdollista. Täyttö kestää vielä noin 6–10 vuotta.

Suunniteltu toiminta

Tila Soramäki, RN:o 5:1175, on vanha hiekkakuoppa, jossa hiekan ja soranottoa on ollut noin vuodesta 1965 vuoteen 2005. Aluetta on täytetty puhtailla savi- ja kivimailla noin vuodesta 1987. Tarkoituksena on täyttää korkeuteen 95 mmp saakka tila Soramäki RN:o 5:1175 ja sen länsipuolella sijaitseva tila Purola, RN:o 5:1176.

Tiloille haetaan toistaiseksi voimassa olevaa lupaa tuoda yhteensä noin 250 000 tonnia puhtaita ylijäämämaita, aiemman luvan 225 000 ja 425 000 tonnin lisäksi, keskimäärin alle 50 000 tonnia/vuosi. Alueelle on maa-aineskirjanpidon mukaan tuotu maita vuosina 2004–2012 yhteensä 132 570 m³ eli noin 225 000 tonnia, keskimäärin noin 16 000 m³ ja 27 000 tonnia / vuosi. Vuosina 2013–2020 maita on tuotu yhteensä 374 016 tonnia, eli keskimäärin 46 752 tonnia/vuosi. Nykyinen täyttölupa tulee täyteen todennäköisesti vuonna 2022. Määrät ovat vaihdelleet eri vuosina. Alueesta on tarkoitus tehdä yhtenäisen muotoinen 1:3 reunaluiskineen.

Tila Purola, RN:o 5:1176 on vielä luonnonmukainen ja siinä kasvaa nuoria kuusia ja koivuja. Ne on tarkoitus kaataa pois omistajan toimesta. Koska tilan Soramäki, RN:o 5:1175 lounaispuolella kulkeva oja ja rasitetie peittyy, niin tilan RN:o 5:1176 lounais- ja eteläreunaan tehdään uudet ojat ja uusi rasitetie, joka kulkee tilan 505-409-5-1176 eteläreunalla. Laskeutusaltat säilyvät entisellä paikallaan.

Hakemuksessa hakija arvioi toiminnan vaikutuksia seuraavasti: *Toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ovat vähäiset. Toiminnalla ei ole vaikutusta luonnonsuojeluarvoihin eikä rakennettuun ympäristöön. Alueen jälkihoito hoidetaan suunnitelmallisesti ja täytön jälkeen alue maisemoidaan istutuksin. Haetaan samalla toiminnan aloittamislupaa (YSL 199 §).*

Kaavatilanne

Maakuntakaava: Pääosin voimaan 24.9.2021 tullessa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa maankaatopaikan laajennusalue sijoittuu pohjavesialueelle (pv). Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan vedenhankintaa varten tärkeät ja vedenhankintaan soveltuviksi luokitellut pohjavedet. Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan myös pohjavesialueet, joiden turvaaminen on pintavesi- ja maaekosysteemin kannalta tarpeellista.

Suunnittelumääräys: *Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon*

Uudenmaan maakuntaa koskeva vesienhoitosuunnitelma. Tavoitteena tulee olla pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentäminen. Yksityiskohtaisemman suunnittelun tulee perustua suunnittelualueella tehtyihin maaperä- ja pohjavesitutkimuksiin ja siinä tulee huomioida vesilain mukaiset suoja-alueet.

Pohjavesialueen tarkka raja-alue tulee tarkistaa yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.

Yleiskaava: *Kunnanvaltuuston 21.2.1994 hyväksymä Numminen–Onkimaa oikeusvaikutteinen osayleiskaava-alue sijoittuu suunnittelualueen itäpuolelle.*

Mäntsälässä on käynnistetty kunnanhallituksen päätöksellä 5.3.2018 § 56 yleiskaavan laatiminen koko kuntaan. Nähtävillä 7.7.–15.12.2021 olleessa yleiskaavaluonnoksessa toimenpidealue on *pohjavesialuetta* (sininen katkoviiva).

Yleiskaavaa varten laaditussa ekologisten yhteyksien selvityksessä esitetty maankaatopaikan laajennusalue sisältyy yli 10 hehtaarin metsäalueisiin.

Asemakaava: Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Arvio toiminnan vaikutuksista alueen luonnonoloihin

Alueelle tehty luontoselvitys 31.5.2021. Alueelta ei löytynyt harvinaisia tai suojeltavia kasveja. Viereiseltä tilalta löytyi 2 tihkupintaa, jotka valuvat tulevalle laajennusalueelle kiinteistöllä RN:o 5:1176.

Hakijan antamien tietojen mukaan hankkeessa ei kajottaisi itse tihkupintoihin. Kahden pienen tihkupinnan valuma-alue täytettäisiin maamassoilla laajennusalueella, mutta vesi etsisi uudet urat. Lähistöllä on runsaasti muita tihkupintoja ja lähteitä.

Mäntsälän pohjavesialueiden suojelusuunnitelma

Riihikorvennummi, 0150507, II-luokka: Riihikorvennummen pohjavesialue muodostuu luode-kaakko –suuntaisesta pitkittäisharjusta. Pohjavesialueen eteläosassa harjukerrokset ovat savikerrosten peitossa. Kallio kohoaa alueella monin paikoin maanpintaan, jakaen pohjavesialueen pienialaisiin valuma-alueisiin. Alueella muodostuva pohjavesi purkautuu pääosin pelto-oihin pohjavesialueen reunoilla.

Alueen vesistöolojen kartoittaminen

Maankaatopaikan laajennusalueelle vuonna 2021 tehdyssä inventoinnissa kiinteistön RN:o 5:1176 laajennusalueen ulkopuolelta löydettiin pohjaveden purkautumiskohtia (2 tihkupintaa), joiden vedet laskevat suunnitellulle laajennusalueelle. II-luokan pohjavesialueella osittain sijaitseva täyttöalue on lähdevesivaikutteinen ja lain suojaama ala yltää laajennusalueelle.

Toukokuussa 2022 tehdyssä esiintymis- ja luonnontilaisuuskartoituksessa Hakkarin alueelta yhteensä 7,8 km²:n alalta löydettiin 32 pohjaveden

purkautumiskohtaa. Näistä tihkupintoja oli 25 kpl, lähteitä 4 kpl, yksi sorakuoppa, yksi lähdevaikutteinen lampi ja yksi lähdevesivaikutteinen kaivo.

Hankkeen aikataulu

Maankaatopaikan laajennusalue otettaisiin käyttöön heti kun lupa saadaan, mielellään jo talvella 2022–2023. Ensin alueelta poistetaan puusto. Myös nykyiselle maankaatopaikalle on tarkoitus tuoda lisää massoja aiemmin haettuun tonnimäärään nähden, jotta saavutetaan aiemmin luvitettu täyttökorkeus. Massat ovat joko painuneet tai niissä on tullut laskuvirhe, siksi massamäärä kasvaa aiemmalla / nykyisellä täyttöalueella.

Hydrogeologinen lausunto

Sitowisen elokuussa 2021 laatimassa raportissa Mäntsälän Soramäen maankaatopaikan suunnitellusta laajennuksesta on tehty hydrogeologinen lausunto. Vaikutusarvointi -osiossa todetaan maankaatopaikan laajennuksesta kiinteistöllä RN:o 5:1176 seuraavasti:

Hetteikkölähteen nykyinen vaikutusalue on dokumentoitu kasvillisuuden avulla. Maastokäynnin aikaan paikalla ei todettu pohjaveden purkautumista, joten hydraulisin perustein tihkupinnan laajuutta on vaikea määrittää.

Mikäli suunniteltua laajennusaluetta kokonaisuudessaan käytetään maankaatopaikkatoimintaan, se tulee vaikuttamaan selvästi lähteikön vaikutusalueeseen ja viime kädessä itse tihkupintaan ja purkautumisolosuhteisiin.

Mikäli täyttöön käytetään vain laajennusalueen eteläosaa ja kokoomaaja putkitetaan, on mahdollista, että tihkupinnan purkautumisolosuhteet tulevat säilymään nykyisen kaltaisina.

(Lisätietoja / valmistelija: yleiskaavainsinööri Tuula Vuorinen)

Kuntakehitysjohtajan päätösesitys

Kuntakehityslautakunta suhtautuu varauksella Finkapa Oy:n hakemaan poikkeamiseen vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n mukaisesta vesiluontotyyppin vaarantamiskiellosta.

Kuntakehityslautakunta ei vastusta sitä, että kiinteistöllä RN:o 5:1175 sijaitsevan entisen sorakuopan täyttämistä puhtailla maa-aineksilla jatketaan. Kuntakehityslautakunta haluaa kuitenkin nostaa lausunnossaan esiin sen, että maa-ainesten läjittämiseen olisi yleisesti suositeltavaa pyrkiä käyttämään sellaisia alueita, jotka eivät sijaitse pohjavesi- ja pohjaveden muodostumisalueella ja joiden lähiympäristössä ei ole tihkupintaisia lähteikköjä.

Haettuun maankaatopaikan laajentamiseen kiinteistölle RN:o 5:1176 kuntakehityslautakunta suhtautuu varovasti. Mikäli maankaatopaikan

laajentamiseen myönnetään ympäristölupa, kuntakehityslautakunta esittää, että maanlajitykseen laajennusalueella käytettäisiin ainoastaan kiinteistön eteläosaa. Kuntakehityslautakunta suosittelee lisäksi kiinteistöllä olevan kokoomaojan putkittamista, jotta alueella tihkupinnat ja purkautumisolosuhteet säilyisivät nykyisen kaltaisina.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.